

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. Н. КАРАЗІНА

**Методичні рекомендації
для самостійної роботи аспірантів
за навчальною дисципліною
«Сучасна теорія
лінгвістичної картини світу»**

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 03 – гуманітарні науки,

спеціальність 035 – філологія

освітня програма Англійська мова та література і переклад та друга іноземна мова, Німецька мова та література і переклад та англійська мова, Переклад (іспанська та англійська мови), Французька мова та література і переклад та англійська мова, Переклад (арабська та англійська мови); Переклад (китайська та англійська мови)

спеціалізація

035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша англійська, 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша німецька, 035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша іспанська, 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша французька, 035.060 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – арабська; 035.65 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – китайська

вид дисципліни

вибіркова

факультет

іноземних мов

Методичні рекомендації схвалено на
засіданні кафедри англійської філології та
методики викладання іноземної мови
Протокол від “26” червня 2025 року № 21

Завідувач кафедри англійської філології та методики викладання іноземної мови

Ірина МОРОЗОВА

Методичні рекомендації погоджено
науково-методичною комісією факультету
іноземних мов

Протокол від “30” червня 2025 року № 7

Голова науково-методичної комісії факультету іноземних мов

Анна КОТОВА

Харків – 2025

у час, вільний від обов'язкових навчальних дисциплін, і регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна» 2025 р.

Університет має забезпечувати для осіб, які навчаються, професійну підготовку на рівні кращих університетів світу, формування необхідних фахових і загальних компетентностей, зокрема: *вміння самостійно навчатися і критично мислити*

Самостійна робота включає: опрацювання навчального матеріалу, виконання індивідуальних завдань, науково-дослідну роботу.

Навчальний час, відведений на самостійну роботу здобувача освіти денної та заочної форми навчання, регламентується навчальними планами та робочими навчальними планами.

Зміст самостійної роботи визначається робочою програмою навчальної дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками науково-педагогічного працівника.

Методичні матеріали для самостійної роботи здобувачів освіти передбачають можливість проведення самоконтролю з боку здобувача. Для самостійної роботи рекомендується відповідна наукова та професійна література.

Контроль засвоєння навчального матеріалу дисципліни, віднесеного на самостійну роботу, є обов'язковим. Форми контролю визначаються робочою програмою навчальної дисципліни і включають виконання рефератів, есе або мультимодальних презентацій, винесення самостійно засвоєного матеріалу на підсумковий семестровий контроль (разом з матеріалом, що вивчався при проведенні аудиторних навчальних занять).

Зміст та організація самостійної роботи здобувачів вищої освіти за навчальною дисципліною «Сучасна теорія лінгвістичної картини світу».

Відповідно до навчального плану, загальний обсяг навчальної дисципліни складає для денної та заочної форми освіти 4 кредити, тобто 120 годин.
Обсяг самостійної роботи для денної форми навчання складає 96 годин, для заочної – 112 год.

Розподіл годин для самостійної роботи по темах

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (д.ф.н.)	Кількість годин (з.ф.н.)
Тематичний блок 1			
Теорія мовної картини світу в світлі сучасних лінгвістичних студій			
1	Типологія картин світу за різними соціо-антропоморфними критеріями	8	28
2	Концептуальна картина світу	10	28
3	Картина світу як когнітивне утворення	10	-
4	Мовна картина світу	10	-
5	Картина світу у психолінгвістиці	10	-
Тематичний блок 2			
Національно-культурна картина світу та аспекти її реалізації в мові й комунікації			
1	Національно-культурна картина світу	9	-
2	Проблема міжкультурної комунікації в межах теорії картини світу	9	-
3	Вербальна міжкультурна комунікація та її функціональні фактори	10	-
4	Лексична конотація у різних культурах як семіотична культурна ознака	10	-
5	Теми 1-10	10	56
	Усього	96	112

№ з/п	Зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денна	заоч на
1	Підбір для аналізу медіа матеріалів на предмет виявлення характерних рис картин світу у межах таких критеріїв: об'єкт, суб'єкт та елементи.	8	28
2	Підбір для аналізу медіа матеріалів на предмет виявлення характерних рис картин світу у межах їхньої концептуальної структури	10	28
3	Підбір для аналізу медіа матеріалів на предмет виявлення характерних рис картин світу у межах когнітивних операцій, які відбуваються в їхніх межах	10	
4	Підбір для аналізу медіа матеріалів на предмет виявлення характерних рис картин світу у межах семантичних полів лексем та граматичних парадигм мовних одиниць	10	
5	Підбір для аналізу медіа матеріалів на предмет виявлення характерних рис картин світу з точки зору реалізації в їхніх межах дискурсивних особистостей	10	
6	Підбір для аналізу медіа матеріалів на предмет виявлення характерних рис картин світу у межах факторів формування та засобів реалізації їхньої національно-культурної специфіки	9	
7	Підбір для аналізу медіа матеріалів на предмет виявлення характерних рис національно специфічних картин світу	9	
8	Підбір для аналізу медіа матеріалів на предмет виявлення характерних рис картин світу у межах факторів формування та засобів їхньої мовної реалізації	10	
9	Підбір для аналізу медіа матеріалів на предмет виявлення характерних рис картин світу у межах факторів формування національно-специфічної культурної семіотики	10	
10	Створити мультимедійну презентацію «Теорія картини світу в обраному аспекті (за темами 1-10)»*	10	56
	Разом:	96	112

**Критерії оцінювання видів самостійної роботи,
(мультимодальна презентація, озвучувана в аудиторії)***

*Мультимедійна презентація (обсяг – мінімум 10 слайдів, поданих на платформу Moodle; усна подача – до 10 хвилин озвучування на занятті).

Максимально 60 балів:

Аспект оцінювання мультимедійної презентації	Кількість балів
Адекватність обсягів графічного/мультимедійного та усного складників	6
Структура презентації (вступ, основна частина, висновки, література)	10
Повнота розкриття теми: аналіз і критичне узагальнення, наукових підходів на базі наукової літератури, у т.ч. новітньої	10
Адекватність теоретичного підґрунтя, емпіричного матеріалу і методів	10
Оформлення презентації	10
Усна подача презентації	10
Академічна доброчесність і відсутність запозичень	4
Загалом	60

**Рекомендована література відповідно до робочої програми
Основна література**

1. Altshuler, D. (2022) (ed.) *Linguistics Meets Philosophy*, Cambridge, New York : Cambridge University Press.

2. Musolff, A. (2021), *National Conceptualisations of the Body Politics. Cultural Experience and Political Imagination*. Singapore : Springer.
3. Pfadenhauer, Rüdiger & Serreli (2024) (eds.). *Global and Local Perspectives on Language Contact*. Language Science Press.
4. Štrkalj Despot, K. (2021). How Language Influences Conceptualization: From Whorfianism to Neo-Whorfianism. *Collegium Antropologicum*. 45(4): 373–380.
5. Taylor, J. (1985 ; [2010]). *Language and the cognitive construal of the world*. Reprint. Studies and monographs. 82. Berlin, New York : Mouton de Gruyter.
6. Sharifian, F. (2017), *Cultural Linguistics*, Amsterdam/Philadelphia : John Benjamins.

Допоміжна література

1. Bondarenko I. (2019) Time domain matrix modeling in cognitive linguistic research. *Human Cognitive Processing*. Vol. 65. Perspectives on Abstract Concepts. Cognition, language and communication. Ed. by Marianna Bolognesi and Gerard J. Steen. John Benjamins: Amsterdam/Philadelphia, 2019. P. 287-311. ISSN 1387-6724. <https://benjamins.com/catalog/hcp.65>.
2. Cognitive exploration of language and linguistics / Ed. by René Dirven and Marjolijn Verspoor; in collaboration with Johan de Caluwe ... et al. Amsterdam, Philadelphia : J. Benjamins Pub. Co., 1998. 300 p. URL: https://www.academia.edu/19696305/Cognitive_Exploration_of_Language_and_Linguistics_CLIP_1_revised
3. Croft W., Cruse D. A. *Cognitive linguistics*. Cambridge : Cambridge University Press, 2004. 356 p. URL: <https://www.twirpx.com/file/1579594/>
4. Eco U. *A theory of semiotics*. Bloomington : Indiana University Press, 1979.
5. Fauconnier G. *Mapping in Thought and Language*. Cambridge : CUP, 1997. URL: <https://www.twirpx.com/file/1079796/>
6. Lakoff G., Johnson M. *Metaphors we live by*. Chicago : University of Chicago Press, 1980. 242 p. URL: <chrome-extension://ohfgljdgelakfkefopgklcohadegdpjf/http://shu.bg/tadmin/upload/storage/161.pdf>

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Сучасна теорія лінгвістичної картини світу (онлайн курс у системі Мудл): <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=11786>